Posamezna številka stane 30 vinarjev.

25. številka. Maribor, dne 17. junija 1919. 48. letnik.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdo hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Člani „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 30 vin. Za večkratne oglase primerna popust. V odseku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije se poštnine prosto.

„Da“ ali „ne.“

Odgovor antante na protipredloge Nemčije je zelo osoren. Antanta poziva Nemce, naj odgovorijo na pogoje kratko z »da« ali z »ne.« Za odgovor imajo Nemci časa samo pet dni, t. j. do 21. junija.

Nemci morajo graditi Francozom porušene kraje.

Trdo in hudo prijema antanta Nemce. Okoli 50 000 Nemcev mora v Severni Franciji graditi hiše, ceste in železnice, ki jih je porušila nemška vojska. Oboli Nemci morajo trdo delati pod nadzorstvom Francozov in Angležov. Med lenimi Nemci pada francoski in angleški korobač.

Nemci se zopet pobijajo med seboj.

Na Danskem je prišlo dne 15. junija do krvavih uličnih bojev. Takozvani komunisti (boljševiki) so priredili velik shod in obhode po mestu. Zahtevali so, naj se njih zaprte voditelje izpusti. Napadli so stražnico pri policijskem ravnateljstvu. Straža je oddala več strelov. Mrtvih je bilo okoli 10, ranjenih da okoli 70 oseb.

Hočemo značajev!

Poročali smo že v našem listu na kratko, da se je v Ljubljani ustanovila v začetku tega meseca nova nepotrebna politična stranka pod imenom „Kmetska Jugoslovanska stranka“, ki je nekakšna podružnica JDS. Vkljub temu, da „demokratje“ to stranko silno hvalijo in priporočajo, pa bi je na drugi strani radi zatajili, kakor je to storil „Mariborski delavec“ v svoji 132. številki z dne 13. junija, kjer pravi: „Ne poznamo ustanoviteljev te stranke“. To je mile povedano neresnica, kajti med imeni izvršilnega odbora nove stranke beremo v veliki večini imena dosedanjih liberalnih veljakov po deželi, ki morajo tudi „Mariborskemu delavcu“ biti dobro znani.

Vkljub temu torej, da „Mariborski delavec“ ne pozna ustanoviteljev te nove stranke, vendar jí želi mnogo uspeha in blagoslova pri njenem delu, ki naj obstoji v tem, da bo izpodrivala dosedanjo „Slovensko Kmetsko zvezo“. Navedeni list namreč piše: „Ako hoče nova stranka dobro slovenskemu kmetu in jugoslovanskemu narodu, naj začne svoje delo tamkaj, kamor dosedaj organizacija JDS še ni segla. Ako bo nova stranka širila svoj list, ki ga hoče izdajati, tamkaj, kjer je gospodoval sedaj „Domoljub“ ali „Slovenski Gospodar“, bo njeno delo uspešno in hvalevredno. Ako bomo videli, da je zastavila nova stranka svoje delo v teh smereh, jo bo lahko brez predsodka pozdravil slovenski kmet in jo bomo tudi mi priporočili itd.“

Mi pa trdimo ravno nasprotno: Kakor JDS stranka do sedaj ni mogla in nikoli ne bo mogla razširiti svojega delokroga med široke kmečke plasti (to je namreč tisti delokrog, kamor dosedaj po trditvi „Mariborskega delavca“ JDS še ni segla, ker ta stranka kot meščanska in kapitalistična naravnost po bistvu nasprotuje kmečkim zahtevam), ravnotako tudi nova „Kmetska stranka“ med pravim kmetskim ljudstvom ne bo našla svojih pristašev. In ako si bo nova stranka stavila nalogo, da s svojim listom, ki ga namerava izdajati, izpodrine „Slovenskega Gospodarja“ ali „Domoljuba“, bo to njeno delo nele nehvalevredno, temveč popolnoma brezuspešno.

Mogoče je, da se bo tupatam agitatorjem nove stranke posrečilo, pripraviti katerega naših pristašev k odpadu, toda splošno lahko trdimo: naši pristaši so možje kremenitega značaja, ki jih ne bo „spreobrnila“ nobena agitacija in nobena obljuba. „Slov. Kmetska Zveza“ se je in se bo vedno bojevala za splošne kmetske koristi brez ozira na levo in desno. Kdor pa išče v stranki samo osebnih koristi, ta mu ni merodajen uspeh in procvit celote, tak pa itak ni prav član naše stranke.

Radi tega podajamo naše vrle pristaše, da ostanejo zvesti in značajni sobojevniki v vrsti „Slovenske Kmečke Zveze“. Ako pa ta ali oni nima v dnu svojega srca trdnega prepričanja, da je krščanski, gospodarski in politični program „Slov. Kmečke Zveze“ najboljši za vsestranski napredek slovenskega naroda, ta lahko mirnim potom zapusti naše vrste, ne da bi mu kdo kdaj očital. Kajti ljubše nam je ste kremenitih značajev, kakor pa tisoč omahljivcev, ki ob vsaki priliki menjujejo svoje mišljenje. Mi hočemo značajev!

LISTEK.

V polkovnikovem vozu.

(Janez Gelec.)

Končal sem že pred nekaj meseci »Vojne spomine« v prepričanju, da sem zaupal povedal in razstrobil slovenski javnosti vse, kar sem doživel ter pretrpel na dolgoveznih vojnih pohodih umnikih in zmagah po galiških poljanah karpatskih jarkih in grebenih, rodni Ogrski in našim krajem podobni Bukovini. Zatesnili so ti spomini trajnega grja in krvi v moji duši, se nekako porazgubili ter razblinili, da bi že skoro pozabljal vojaška leta, ako bi me ne pikal revmatizem in me ne bi vprševali rojaki in sobratje:

»Kako pa kaj s teboj?«

Pobesnil je pred dobrim mesecem iz vojskega ujetništva narednik mojega polka, Gozl, ko ga klicali pri regmentu me poiskal, obiskal pravo tu v moji rojstni grabi. Spoznal sem ga takoj, segla si sva v roke. Gozl me pogledal z nasmehom, njegove pozdravne besede so bile vprašanje:

»Gospod, se še li spominjate, kako sva z oberstom H... v Sadogoro?«

Kot bi odgrnil zastor izpred zabrite slike, oživil se mi je v duši dogodljaj, ki mi je zagnal trenutno v spomin občutek otrplih udov in grizeče gomazečih mravljincev.

Ta moj po usodi prisiljeni izlet v obersteovi družbi odvrl je večkrat poroglijivi krohot onih vojaških gospodov, ki nosijo zlatonite ovratnike.

Gospod oberst je kramal pogosto s celo historijo na moj račun v družbi vojaških dostojanstvenikov, ki na bojiščih le malo vidijo, a še manj doživijo.

Ne da bi domneval kdo od čitateljev, da sem potajil doživljaj naiveč, objavljajoč ga sedaj po Gozlu podrezano prisiljen. Ne, skril se mi je bil nekje v torbi spominov, dokler mi ga ni razkrinkal ter pokazal narednik Gozl. Povedal bom zpet nekaj z kojiča krez vsake primesi olepšave in lasine hvale.

* * *

Tekom onih znanih velikih ruskih navalov v januarju leta 1916 na črti Rarancze—Toporoutz, ki tvori vrata do Černovic, se nam poslali od zgoraj k polku peslenski korobač, oberste H..., ki bi naj olečil z vso predstojniško strogostjo rane ki jih je prejel regiment v neprestanih protinapadih pri Rarancah.

Rusi so odnehali po 20 dneh, naš prerelenji polk so premestili v noči iz Rarancz v že v »St. Gospodarju« dovolj opisano vas Toporoutz. Gospod oberst ne je odposlal pred odhodom regimenta v odkazano nam selo da poiščem polkovnemu štabu dostojno bivališče.

Pri vseh 12 prešnjih predstojnikih je bival navadno štab pod jedno ter skupno streho. Tri-najst, g. H... pa se je smatral kot poskovnega boga, zahteval je za sebe lastno streho, da bi se lahko odpočil v miru od brezdelja in vojne loaske.

V nepregledno razsežni vasi je bilo dovolj hiš in bajt, da nisem bil v skrbeh, kam pod streho z nami ter zlatovratim valpetom. Polkovnik se je pripeljal v selo pred polkom na vozu s svojim pribočnikom. Vodel sem ga takoj v najlepšo hišo njemu samemu v stan in odpočitek.

Mi drugi zemljani, katere nas je štelo množtvo med gospode štaba, smo pa zlezli v skupno kočuro v graci pod obersteovim prenočiščem.

Razlezil sem svoje ude po topli bukovinski peči; pa me že pokliče telefonično naš polkovni šim, da moram k njemu na brog Zmot! Sem se s peči v prepričanju: stari me ne vabi na čaj — ampak stal bodem liki svetja ravno na oltarju pri raportu in bogzna radi česa.

Potresel me je zimski mraz, ko sem gorival od peči ravnokar ogrete ude navkreber, kier je nekdo svetil srog obersteovega počiščа. Stražar, ki je čuval vse dohode do hiše z nabito puško ter nasajenim bajonetom, mi je pošepnil, da me čaka g. oberst za hišo z električno svetiko v roki. Pa sem stopil za hram, tlesnil s petami ter se javil gospodu.

Gospod H... me je pogledal škiljavo, da je videl krog hišnih voglov, me prijel za roko, vodeč me proti steni.